

הסיפור הפלאי על עקרותה והתעברותה של חיה מושקא שניאורסון*

"לכל רופא מתלווה מלאך. ככל שהרופא גדול יותר, כך גם המלאך,
ואם הרופא מספיק גדול, מתלווה אליו המלאך רפאל בכבודו".

המגיד ממזריטש

כָּבֵר שְׁנַיִם שָׁהוּד הַשְּׁקֵט מְשֻׁרְטֵט בְּמַחְטִים
דְּמִיוֹנוֹת מְכַרְסָּמִים, מַחְשָׁבוֹת עֶכְבֵּר נוֹכֵר.
יְלָדִים וְהַמְלָה, שִׁיר לְעָרֶשׁ, בְּרִית מִלָּה,
שֶׁד מִזִּין וְעֵת גְּמִילָה – חִלּוּמוֹת כְּצֵל עוֹבֵר.
דָּם הַלֵּילָה מִתְגַּבֵּר, וְהַצֶּעֶר מִתְחַפֵּר
דְּמִיוֹנוֹת, וְלֹא יוֹתֵר.

שְׁקֵט שֶׁהָיָה לִי פָּרַח, אֶת פְּנֵי מֶשֶׁךְ בְּצֵל רָךְ,
חֵם אֶצְוֹר בְּדֶק שֶׁל קָרָח, שְׁבֹל־עֶצֶב מְהַרְהֵר
עֵינַי נִשְׁיִם מֶשֶׁךְ בִּסְתֵר, עַל פְּנִיָּהּ אוֹתוֹ הַסֶּבֶר,
קָרָן אוֹר עַל פְּנֵי הָאֵתֶר, זִיק קֶצֶר, שׁוֹאֵל, חוֹדֵר:
"מָה בָּךְ לֹא בִסְדֵר, גְּבֵרֶת?" מִבְּטֵן חֲמֵלָה צוֹרֵר.
מִבְּטֵימָה, וְלֹא יוֹתֵר.

עִם הַשְּׁקֵט קָם הָרוּחַ, בְּאֶזְנֵי לוֹחֵשׁ פְּרוּעַ,
דָּף נִיר שְׁקוּף קָרוֹעַ מְגִמְגֵם וּמִסְתַּחֲרֵר,
שֶׁבֶר אוֹת, אִם צִלִּיל אוֹ רֶחֶשׁ, בְּכִי שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ הַלֶּחֶשׁ
הַתְּמַסְרֵתִי אֶל הַכֶּחֶשׁ כְּחֹמֶר בִּיד יוֹצֵר:
"אִמָּא" בְּאֶזְנֵי דוֹהֵר! "אִיִּי" בְּרוּר, אוֹלֵי יוֹתֵר.
"אִיִּי" בְּרוּר, וְלֹא יוֹתֵר.

* השנה מלאו 115 שנים להולדת חיה מושקא שניאורסון, אשת הרבי מליובאוויטש, האדמו"ר השביעי והאחרון בשושלת חב"ד, ובתו של האדמו"ר הקודם. שניאורסון נולדה ב־1901 בעיירה בבינוביטש (כיום ברוסיה הלבנה) ונפטרה ב־1988 בניו יורק. רבים שמעו על הרבי מליובאוויטש, אך מעטים שמעו על אשתו שחיה בצנעה לצדו. לזוג שניאורסון לא היו ילדים, ומאז מותו של הרבי בלא יורש נגדעה שושלת האדמו"רים של חב"ד. בחייהם, ובעיקר לאחר מותם, זכו הרבי והרבנית לתהילת סיפורים ודברי תורה, אך הפרט הביוגרפי הכואב מחייהם הודחק בקרב החסידים ונשתיים, ואין מדברים בו.

בַּחֲצוֹת – חֲבִלִי לָדָה, דָּם זָרֵם, אֲנִי נָדָה.
 שׁוֹב הָרוּחַ? זֹו חִידָה. רֹאשׁ יְלָדִי שָׁם הִזְדַּקְר!
 בֵּין רִגְלֵי שְׁמֵעֲתִי קוֹל, מִיָּן צִיּוֹן, שִׁירַת אֲנָקוֹר,
 שׁוֹב מִשָּׁב וְגַל שֶׁל קָר – שֶׁקֶט שֶׁקֶט מַעֲקָר –
 הַתְּכַפֶּפֶתִי לְהִבִּיט אֵי הַלֵּךְ הַמְזֻמָּר,
 עוֹד חִלּוֹם, וְלֹא יוֹתֵר.

בֶּקֶר, קוֹמִי, חַיָּה מוֹשְׁקָא, בְּחֻבָּה קָרָא לִי מוֹסִיָּה.
 גַּם אִישֵׁי חֵלֶם יִנּוּקָא? בֶּן-יִוְרֵשׁ, וְלֹא סֶתֶם גֵּר.
 לֹא אָמַר, לֹא הָאֲשִׁים, אִישׁוֹנָיו רַק רוֹחֲשִׁים –
 גִּרוּשִׁין? טְמֵאֵת נָשִׁים? הוּא שֶׁתֵּק, מִצְחוֹ קוֹדֵר.
 עַז הַשֶּׁקֶט, רֵם הַדָּמִי, בִּי הָרַחֵשׁ הַתְּגַבֵּר.
 קָרָא לִי מוֹסִיָּה, קָרָא יוֹתֵר.

אֶת הָרַחֵשׁ בִּי אֲרֻזָּתִי, וַיִּצְאֲתִי, חֶרֶשׁ רִצְתִּי
 בְּדַרְכֵי חֲזֹר-סִפְרֵתִי: שְׁבִיעִיָּה, וְלֹא יוֹתֵר,
 שֶׁל יָמִים לֹא רַבָּב, נִקְיִים לֹא אֲגַב,
 לֵיל מִצְוָה הוּא לֵיל נִשְׁגָּב, אֶל הַמְּקוֹה אֲמַהֵּר.
 שׁוֹב הָרוּחַ מִחֲרָחַר? אֶתְפַּלֵּל וְאֶטְהַר.
 רַק שְׁבוּעָה, לֹא יוֹתֵר.

מִי הַמְּקוֹה כָּר רֹאשִׁי, וְאֲנִי אֲמוּם נָשִׁי,
 גֶּרֶם פְּלִסְטִיק אֲנוּשִׁי – טְהַרָה לְגוֹף פְּלִסְטֵר.
 אֶת רֹאשִׁי אַחֲזוֹר הַטְּלָתִי, וְשִׁקְעֲתִי וַחֲדָלָתִי,
 אֶת עֲנֻשֵׁי קַח, הַתְּפַלְלָתִי, עוֹר גּוֹפִי רֶטֶב סוֹמֵר,
 קַח אֶת קוֹל הַמְזֻמָּר, הֵב לִי בֵּן, וְלֹא אַחֵר.
 בֶּן יַחֲדִיד, וְלֹא יוֹתֵר.

לֵיל מִצְוָה חֲלָף כְּהֶרֶף, תְּפִלוֹתִי אֶכְלוּ כְּטָרֶף,
 חֲדָשׁ בָּא וּלְעַת עָרַב, שָׁב דְּמוּם, הוֹלֵךְ וִרְעָה.
 אֲבִלָּה, מְכַתֶּמֶת בִּשְׁת, חִישׁ יִצְאֲתִי עִם הַבֶּקֶר,
 הָאָדָם אֵינוֹ עֵץ בֶּסֶר, יֵשׁ רוֹפֵא לְכָל צָרָה!
 עַל הַדָּלֶת הַתְּדַפְקֵתִי וְלַחֲשֹׁתִי בַקְצָרָה:
 רֵאָה, הִנְנִי עֹקְרָה.

הוא בִּדְק, אֲנִי הַלְבֵּנְתִי. הֵס דְּבַר, אֲנִי שְׁכַבְתִּי –
 פְּלוֹרֶסְנֵט וְכָלִי מִתְּכַת לְפִתְרוֹן הַמְּאָרָה.
 וּפִתְאֻם כָּאֵלּוּ כְּשֶׁף, קוֹל אֲנָקוֹר וְרַחֲשׁ נֶשֶׁב,
 בְּעֵינַי הוֹפִיעַ רֶשֶׁף, זֶהְרוֹר עַל הַתְּקָרָה.
 נֶאֱלַמְתִּי וְקִפְּאֵתִי, הוּא הִרְגִיעַ בְּמַהֲרָה:
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה.

אֵיךְ פָּרַץ בַּעוֹת שֶׁל לַיִל, הַתְּגַלָּם מוֹל אוֹר בֶּן-חַיִּל?
 הַשְּׁנָה הִיא גָּדֵר תֵּיִל, לְדַמְיוֹן חוֹמָה בְּצוּרָה.
 הַתְּנַצְלָתִי, חִישׁ יִצְאֵתִי, אֶל בֵּיתִי כִּסְעַר אֲצֵתִי.
 מָה עָשָׂה בִּי הֶרּוּפָא? דַּעֲתִי נִתְעַרְעָרָה.
 עוֹד רֹאשִׁי כִּסְחָרְחָרָה, רַק כֹּהֵד הָאֲמִירָה:
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה.

שְׁעוֹן הַחֹדֶר הַתְּדַפֵּק, הַתְּפַעֵם סִפֵּק סִפֵּק
 הַד עֵיף בִּלְתִּי פּוֹסֵק, קוֹל קוֹרָא בְּמַעְרָה.
 לַיִלָּה בָּא וַעֲתָ שְׁנָה, אֵף הַקּוֹל חֹזֵר שְׁנָה:
 מָה הַלֵּילָה נִשְׁתַּנָּה? לֹא לִנְצַח עֶקְרָה,
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה, לֹא לִנְצַח עֶקְרָה,
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה!

יָד בִּיד, תִּקְנָה וְצַעַר, הוֹבִילוֹנִי אֶל הַשַּׁעַר
 שֶׁל רוֹפְאָה קוֹרֶנֶת שַׁחַר, לָהּ הַסִּבְרָתִי בְּקִצְרָה:
 אֵין בִּי כַח מְחוֹלָלָת, אֵין מְמַשִּׁיךְ אֶת הַשּׁוֹשְׁלֵת,
 מָה עוֹשִׂנִי מְקַלְלָת? הֶרּוּפָא עֲמֵדָה תְּמִירָה,
 וּבִקּוֹל שֶׁל נַעֲרָה, שׁוֹב חֲזָרָה עַל הַבְּשׂוּרָה:
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה.

מְאֻשָּׁרָת, רֹאשׁ הֶרְמֵתִי, בְּלִבִּי דוּמָם שְׁחֻקָתִי,
 אֵף פִּתְאֻם דָּם נַעֲתָקִתִּי – הַתְּגַלָּה מְרָאָה נוֹרָא:
 אֲצַבֵּעַן דִּי יֵד-אֲנָשׁ, מְזַדְהֵר כְּרֹאשׁ פָּנִס,
 אֵיזָה שֹׁד שׁוֹב בִּי נִכְנָס? שֶׁם לְרֶשֶׁף קָם צוּרָה.
 מִיִּן קֶשְׁקוּשׁ, כִּנְף שְׁבוּרָה, מִתְּבַדֵּר בְּבַעֲרָה.
 לֹא לִנְצַח עֶקְרָה.

יד רועדת, יד שואלת, שוב קולי נתקף באלם,
הרופאה שקטה כהלך לא הבינה מה קרה.
יד בוטחת, יד סולחת, היא הושיטה, אך משחת
קול אנקור, נחשול של פחד – ואני בדהרה.
נוסי, מושקא, שכיב מרע, מה קרה לך? מה קרה?
לא לנצח עקרה.

אל ביתי רופא הבהילו, הממחה המחזוי.
הוא בדק אותי בדחילו, ואמר לי "אל מורא".
אך מעל הלך ונע אט, מין תלתל, חוטי מקלעת,
הלקיתי בשסעת? ראש אדם מאור נברא!
בידי עיני כסיתי ולחשתי לעזרה:
לא לנצח עקרה.

בעלי עמד בדלת, בעיניו קפאה התכלת
כה זקוקה אני לחסד, ובידו רק דף גמרא.
שפתותיו מפתן נעול, מפיקות לחשוש בהול
מה אמרת? מה אמרת? אל תאמר גט עקרה.
לא הבנתי, נשברה? על שפתך לשון זרה.
לא לנצח עקרה...

כל אשה, אם רק תקרב, תקבל ברפת הרב
רק אני כקוץ נשרף אבודה מול אש גזרה.
אי חכמת אדמו"ר חב"ד? סגלותיו של רב נכבד?
התחננתי, בן או בת. שתיקתך האוירה
בנפשי לעד צרורה. לא תדע עוד טוב מרע?
חיה מושקא עקרה!

ופתאם – כה מוחשי – הוא נשק לי על ראשי
והבטיח חרישית שישוב בחרה
ועזב אותי בחדר – די! אינני מפחדת!
שד משחת, בוא! הופע ואל תגרע,
הכשוף אמנם כפירה, אך אשר לי הבשורה:
לא לנצח עקרה?

עד הַלִּילָה הוּא הִגִּיעַ, עַם רוֹפֵא חָלוּשׁ, פָּגִיעַ,
 בִּידָיו מְעַט הִזִּיעַ, הוּא נִקְרָא מֵהַבִּירָה.
 אַחֲרָיו נָעַל הַדֶּלֶת וַיֵּשֶׁב כְּאֶבֶן דֶּרֶךְ,
 רַק לְבוֹ רָמְזוּ בְּדַפֵּק – וּפְתָאם אֲנִקּוֹר קָרָא.
 עַל בִּטְנִי יָדוֹ הִנִּיחַ וְאָמַר לִי: אֶת פּוֹרָה,
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה.

מַעְלִיו רַחֵשׁ כֶּסֶּעַר אֹר בּוֹהֵק, חוֹתֶךָ כְּתַעַר,
 עַל פָּנָיו יָרַד זִיו צֶעַר, הוּא דָמָם בִּבְעֶרָה.
 בְּמִלּוֹאוֹ מוֹלִי הוֹפִיעַ, גּוֹף מְלֹאָה, מְאֹר מִפְּצִיעַ,
 שְׁפָתוֹתָיו הוּא לֹא הִנִּיעַ, אֶךְ קוֹלוֹ מְצַלֵּל שִׁירָה.
 אֲזִי הִבְנֵתִי וְלַחֲשֵׁתִי: רָפְאֵל, מְלֹאךְ בְּשׁוֹרָה –
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה.

אֹר הַחֹדֶר הַתִּילָד, זֶהֱר עָרֵב מִסְתוֹדֵד
 בּוֹ נִגְלָה כְּעֵץ בּוֹדֵד נֶעַר רַךְ כְּנַעֲרָה
 מִבֶּטֶט עֲמֹק שָׁלוֹ, שְׁפָתוֹתָיו חֲרוּז דְּמוֹי לֵב
 הוּא רֶכֶן כְּמַצִּטֵּלֵב וְלַחֵשׁ לִי: "טְהוֹרָה,
 אֲשֶׁת־חַן, דֵּק תַּחֲרָה", נִשְׁמָתִי דָם נַעֲצָרָה.
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה.

מִגּוּפוֹ כֶּסֶם מִרְגִּיעַ שֶׁכֵּל בִּשְׁם, אֵד פָּגִיעַ,
 קֶרֶן־רִיחַ חִבְצֻלָּת, נִשְׁמָתִי אֵט אֵט חֲזָרָה
 מִבֶּטֶט בִּי הָעֵמִיק, חֵם עָנָג, עוֹרֵי הַסְמִיק
 דִּמְעַ הַתְּרַגְּשׁוֹת מַחֲנִיק, בְּאֲזֵנֵי הַמֵּתִיק בְּשׁוֹרָה:
 עַד הַבִּקֹּר אֶת הָרָה בֵּן בְּכוֹר בְּטְהָרָה –
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה.

כְּנִפּוֹתָיו פָּרַשׁ לְאַרְךְ, שֵׁשׁ קְלוּעוֹת, צְרוּרוֹת כְּעֶמֶר
 מִבוֹשִׁיו בֶּשֶׁר וָאָדָם חֲשׂוּפִים בְּאֵין אֲבָרָה.
 בְּמִקּוֹמָן קָפְאוּ רַגְלֵי, אֶךְ לִבִּי נֶעַ בְּלַעֲדִי
 נַעֲקָרָה תִּבְּת שְׂדֵי – זֶה תוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה?
 תִּקְנֹתִי הַשְׁבֵּרִירָה נִמְשָׁכָה אֶל אֵשׁ זָרָה.
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה

מוֹךְ כְּנָפֹת עַל רוּחַ דֶּק, כְּשִׁיבַת סְבִיוֹן נִתַּק
 רַךְ נִשָּׂא עַד בֵּי דְבֶק, מְגֹפּוֹ כְּסוּת נִהְרָה –
 שְׁתִּי רִגְלִי עַד קוֹ מִתְנִים הִתְכַּסּוּ בְּפוּךְ כְּנָפִים
 בְּעוֹרְקֵי קִיטוֹר שֶׁל מַיִם, דָּם גּוֹעֵשׂ בְּדִהְרָה!
 פִּי פִלֵּט קוֹל אֲנָקָה וּפְלוּמַת הַמוֹךְ נִשְׁרָה.
 לֹא לִנְצַח עֲקָרָה!

שְׁנֵי וִרְדִּים בְּגֵן צְנוּעַ, בּוֹ הָרוּחַ חָף מְנוּעַ,
 כֶּךְ עֲמָדָנוּ בְּלִי לְזוּעַ, רַק עֵינֵינוּ סֶעֱרָה
 קוֹל לְבִי הוֹלֵם שׁוֹאֵל – הוּא עֲנָה "עֲמָנוּאֵל",
 שְׁמוֹ יִהְיֶה עֲמָנוּאֵל! וּמַעַל אֲנִקּוֹר קָרָא.
 הִתְקַדְּרָה הַנִּהְרָה, וְאֲנִי אִשָּׁה הָרָה.
 וְאֲנִי – אִשָּׁה הָרָה.